

30 Σεπτεμβρίου, 1993

[ΠΙΚΗΣ, ΝΙΚΗΤΑΣ, ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ/στές]

(A) ASTOR MANUFACTURING & EXPORTING CO,
 (B) PHOTOS PHOTIADES CO LTD AND KIKKOS
 PHOTIADES AS GENERAL PARTNERS OF PLAINTIFFS,
 ΚΑΙ ΑΛΛΟΙ,

Εφεσείοντες,

v.

A. & G LEVENTIS & COMPANY (NIGERIA) LTD ΚΑΙ ΑΛ-
 ΛΟΥ,

Εφεσιβλήτων.

(Πολιτική Έφεση Αρ. 8507)

Δικόγραφα — Αίτηση για τροποποίηση έκθεσης απαιτήσεως — Κατά πόσο είχε υποβληθεί καλόπιστα — Κατά πόσο εισήγαγε νέα βάση αγωγής και ισχυρισμούς για απάτη και/ή συννομωσία μεταξύ των διαδίκων — Η πρωτόδικη απόφαση να μη επιτραπεί η τροποποίηση ανατράπηκε από το Εφετείο.

5

Δικόγραφα — Αίτηση για τροποποίηση — Υποβληθείσα με καθυστέρηση — Ο παράγοντας χρόνος είναι σχετικός, αλλά δεν είναι εκ προοιμίου και απαρέγκλιτα αποφασιστικής σημασίας — Το ίδιο ισχύει για τον κάθε ένα από την σειρά των παραγόντων που η νομολογία καθιέρωσε ως διαδραματιζόντες ρόλο.

10

Η αίτηση των εφεσεϊόντων εναγόντων για τροποποίηση της εκθέσεως απαιτήσεως απορρίφθηκε ως μη υποβληθείσα καλόπιστα και ως εισάγουσα νέα βάση αγωγής και ισχυρισμούς για απάτη και/ή συννομωσία μεταξύ των διαδίκων και άλλων προσώπων. Η αγωγή είχε καταχωρηθεί το 1979, η έκθεση απαιτήσεως το 1983, και το 1990 είχε καταχωρηθεί αίτηση για διαγραφή της παλαιάς έκθεσης απαιτήσεως ως μη αποκαλύπτουσας αιτία αγωγής. Η αξίωση των εναγόντων ήταν για 710.696 γερμανικά μάρκα σαν υπόλοιπο του τιμήματος εμπορευμάτων, που οι ενάγοντες πώλησαν και παρέδωσαν στους εναγόμενους. Με την υπεράσπιση είχαν εγερθεί θέματα υπερτιμολόγησης από τα οποία προέκυπτε ισχυρισμός για συννομωσία των διαδίκων για παράκαμψη της περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νομοθεσίας της Κύπρου και

15

20

της Νιγηρίας. Η αίτηση για τροποποίηση της έκθεσης απαιτήσεως καταχωρήθηκε το 1991, και με αυτή επιδιώκετο η εισαγωγή διαφόρων τροποποιήσεων μεταξύ των οποίων περιλαμβάνοντο i), η εισαγωγή ισχυρισμού ότι οι εναγόμενοι είχαν ζητήσει από τους ενάγοντες να εκδώσουν τιμολόγια με αυξημένες τιμές δηλαδή υπερετιμολογημένα, ii) να ζητηθεί σαν αποζημίωση το κόστος χρηματοδότησης των εμπορευμάτων, και iii) να προστεθεί στις ζητούμενες θεραπείες δήλωση του Δικαστηρίου ότι η αξίωση των εναγόντων δεν είχε παραγραφεί δυνάμει του Κυπριακού δικαίου. Αυτή η τελευταία τροποποίηση ζητήθηκε για να είναι δυνατή, όπως αναφέρθηκε, η εγγραφή και εκτέλεση της απόφασης που τυχόν θα εκδίκετο υπέρ των εναγόντων στην Αγγλία. Το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι με τις ζητούμενες τροποποιήσεις επιδιώκετο η εισαγωγή νέας βάσης αγωγής και ισχυρισμών για απάτη και/ή συνωμοσία που θα έφεραν τους εναγόμενους σε δυσμενή θέση στην υπεράσπισή τους πράγμα που δεν μπορούσε να αποζημιωθεί απλώς με την πληρωμή των εξόδων. Σχετικά με το αίτημα για προσθήκη στις αιτούμενες θεραπείες της δήλωσης του Δικαστηρίου για μη παραγραφή της αξίωσης, το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε ότι θέμα παραγραφής μπορούσε να τεθεί μόνο αν το ήγειραν οι εναγόμενοι. Κατ' έφεση, οι εφεσείοντες ενάγοντες ισχυρίστηκαν ότι λανθασμένα το πρωτόδικο Δικαστήριο είχε απορρίψει την αίτηση για τροποποίηση της έκθεσης απαιτήσεως.

Αποφασίσθηκε ότι:

(α) Από τις αιτούμενες τροποποιήσεις διαφαινόταν ότι δεν επιδιώκετο η εισαγωγή νέας βάσης αγωγής αλλά επιπρόσθετων θεμάτων που σχετίζονταν με την υφιστάμενη βάση αγωγής. Επιπλέον, οι ισχυρισμοί για απάτη και/ή συνωμοσία είχαν εισαχθεί για πρώτη φορά με την υπεράσπιση των εφεσίβλητων I και έτσι δεν μπορούσε να λεχθεί ότι με την εισαγωγή παρόμοιων ισχυρισμών στην τροποποιημένη έκθεση απαιτήσεως τα δικαιώματα των εναγομένων θα επηρεάζοντο δυσμενώς.

(β) Σε αιτήσεις για τροποποίηση δικογράφων ο παράγοντας χρόνος είναι σχετικός, δεν είναι όμως εκ προοιμίου και απαραίτητα αποφασιστικής σημασίας. Το ίδιο ισχύει για τον κάθε ένα από την σειρά των παραγόντων που η νομολογία καθιέρωσε ως διαδραματίζοντας ρόλο. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν μπορούσε να λεχθεί ότι ο χρόνος της υποβολής της αίτησης ήταν τέτοιος που να δικαιολογεί απόρριψή της.

(γ) Σε περίπτωση έκδοσης απόφασης υπέρ των εφεσείοντων ήταν αυτονόητο ότι το Δικαστήριο θα είχε κρίνει ότι η αξίωσή τους δεν είχε παραγραφεί. Κατά συνέπεια, το αίτημα για προσθήκη στις αι-

τούμενες θεραπείες δήλωσης του Δικαστηρίου ότι η αξίωση δεν είχε παραγραφεί ορθά είχε απορριφθεί από το πρωτόδικο Δικαστήριο.

Η έφεση επιτράπηκε εν μέρει με έξοδα.

Έφεση.

5

Έφεση από τους ενάγοντες κατά της απόφασης του Επαρχιακού Δικαστηρίου Λευκωσίας (Φωτίου, Ε.Δ.) που δόθηκε στις 28 Ιουνίου, 1991, (Αρ. Αγωγής 5420/79) με την οποία η αίτησή τους για τροποποίηση της εκθέσεως απαιτήσεως απορρίφθηκε ως μη υποβληθείσα καλόπιστα και ως εισάγουσα νέα βάση αγωγής..

10

Χρ. Κληρίδης και Π. Λιβέρας, για τους εφεσείοντες.

Ν. Παπαευσταθίου, για τους εφεσίβλητους 1,

Χρ. Βάκης, για τους εφεσίβλητους 2.

Cur. adv. vult.

ΠΙΚΗΣ, Δ: Την απόφαση του Δικαστηρίου θα δώσει ο Δικαστής κ. Κωνσταντινίδης.

15

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ, Δ.: Η αίτηση των εφεσείοντων - εναγόντων για τροποποίηση της εκθέσεως απαιτήσεως απορρίφθηκε ως μη υποβληθείσα καλόπιστως και ως εισάγουσα νέα βάση αγωγής και ισχυρισμούς για απάτη και/ή συνομοσία μεταξύ διαδίκων και τρίτων προσώπων. Κρίθηκε ότι η έγκριση της, με δοσμένη την καθυστέρηση στην υποβολή της,

20

“θα θέσει τους εναγομένους σε δυσμενή θέση στην υπεράσπιση τους πράγμα που δεν είναι τέτοιας φύσης που να μπορεί να αποζημιωθεί απλώς με την πληρωμή εξόδων”.

25

Η επιδίωξη προσθήκης αιτήματος για ορισμένη αναγνωριστική δήλωση κρίθηκε απορριπτέα για διαφορετικό λόγο και θα μας απασχολήσει ξεχωριστά.

Οι διαπιστώσεις του πρωτόδικου Δικαστηρίου συνοδεύτηκαν με εκτεταμένη αναφορά στον όγκο της νομολογίας ως προς τις αρχές που διέπουν την άσκηση της διακριτικής εξουσίας του Δικαστηρίου. Κυρίως ως προς τη σημασία που μπορεί να προσδοθεί σε παράγοντες όπως αυτοί που οδήγησαν στην απόρριψη της αίτησης. Οι λό-

30

5 γοι έφεσης που αναπτύχθηκαν από τους εφεσειόντες, δεν αναφέρονται στη νομική καθοδήγηση την ίδια αλλά στην ορθότητα των διαπιστώσεων ως προς τα κίνητρα τους, τη φύση των τροποποιήσεων και κατ' επέκταση των επιπτώσεων που θα συνεπαγόταν η έγκρισή τους. Συζητήθηκαν παρεμφερώς θέματα σχετικά με το ποιός φέρει το βάρος της απόδειξης της καλής ή της κακής πίστης ανάλογα ή ακόμα των επιπτώσεων από την τροποποίηση, με ιδιαίτερη αναφορά στη νομολογία ως προς την απόσχιση αυτού του βάρους.

10 Το πρωτόδικο Δικαστήριο άσκησε τη διακριτική του ευχέρεια στηριγμένο σε όσα συγκεκριμένα θεώρησε ότι προέκυπταν από το υλικό που τέθηκε ενώπιον του είτε αυτό ήταν μέρος του φακέλλου της υπόθεσης είτε αποτελούσε προσθήκη που επέφεραν οι ένορκες δηλώσεις που καταχωρίστηκαν από τη κάθε πλευρά. Προς διερεύνηση είναι το εφικτό των διαπιστώσεων που έγιναν υπό το πρίσμα αυτού του υλικού.

20 Μπορούμε να σημειώσουμε από την αρχή πως δεν διαπιστώνεται ότι με τις επιδιωκόμενες τροποποιήσεις επιχειρείται να εισαχθεί νέα βάση αγωγής. Οι εφεσειόντες αξίωσαν το ποσό των 710.696 γερμανικών μάρκων ως υπόλοιπο συμφωνηθέντος τιμήματος εμπορευμάτων που παρέδωσαν στους εφειβλήτους 1 στα πλαίσια συμβάσεων που ισχυρίζονται ότι συνήψαν. Οι εφειβλήτοι 2 εμφανίζονται ως εγγυηθέντες την εκπλήρωση των υποχρεώσεων των εφειβλήτων 1. Διακρίνουμε στην πολυσέλιδη προτεινόμενη έκθεση απαιτήσεως ισχυρισμούς ως προς αριθμό λεπτομερειών που δεν περιλήφθηκαν στην αρχική. Ο πυρήνας όμως παραμένει ο ίδιος. Οι εφεσειόντες διεκδικούν το ίδιο ποσό και πάλιν ως το υπόλοιπο τιμήματος εμπορευμάτων που παρεδόθησαν προς εκτέλεση των ίδιων συμφωνιών τις οποίες ισχυρίζονται ότι συνήψαν με τους εφειβλήτους 1 υπό την εγγύηση των εφειβλήτων 2. Στην προτεινόμενη έκθεση απαιτήσεως περιλαμβάνεται και επιπρόσθετη αξίωση για ορισμένο ποσοστό ετησίως πάνω στο διεκδικούμενο υπόλοιπο ως έξοδα χρηματοδότησης. Το πρωτόδικο Δικαστήριο σημείωσε πως δεν θα απέρριπτε την εισαγωγή αυτή της επιπρόσθετης αξίωσης, ως νέας βάσης αγωγής, ενόψει της σύνδεσης της με την αρχική.

35 Συνοπτικά η υπεράσπιση των εφειβλήτων 1 συνίστατο σε άρνηση των κατ' ισχυρισμό συμφωνιών και ακόμα των πληρωμών που κατά τους εφεσειόντες έγιναν. Διαζευκτικά υποστήριξαν πως και αν φαινόταν ότι συνάφθηκαν συμφωνίες αυτές ήταν παράνομες γιατί ήταν το αποτέλεσμα συνομωσίας μεταξύ των εφεσειόντων και/ή των διευθυντών τους από τη μια και των εφειβλήτων 2 από 40 την άλλη προς καταδολίευση τους και γιατί παραβίαζαν τους περί Ελέγχου Συναλλάγματος Νόμους της Νιγηρίας και της Κύπρου.

Αναφέρεται μεταξύ των λεπτομερειών παρανομίας που καταγράφονται, η υπερτιμολόγηση των εμπορευμάτων και η κατακράτηση του επιπλέον ποσού στο εξωτερικό προς χρήση από τους εφεσείοντες 1 και τον εφεσίβλητο 2. Ο εφεσίβλητος 2 αργήθηκε τη σύναψη των συμφωνιών που επικαλούνται οι εφεσείοντες, την παράδοση εμπορευμάτων και ακόμα ότι εγγυήθηκε την εκπλήρωση υποχρεώσεων των εφεσιβλήτων 1.

5

Στη προτεινόμενη έκθεση απαιτήσεως περιλαμβάνεται παράγραφος σύμφωνα με την οποία οι εφεσίβλητοι 1 ζήτησαν από τους εφεσείοντες να εκδώσουν προτιμολογήσεις και τιμολογήσεις που θα εμφάνιζαν αυξημένο τίμημα πώλησης. Το επιπρόσθετο ποσό αφού θα το εισπρατταν θα το ενέβαζαν κατά τις οδηγίες των εφεσιβλήτων 1. Επομένως, ισχυρίζονται ότι η πραγματική συμφωνία ως προς το τίμημα πώλησης και το ναύλο δεν ήταν εκείνη που προέκυπτε από τα τιμολόγια. Αυτή η προσθήκη θεωρήθηκε από το πρωτόδικο Δικαστήριο ότι θα εισήγαγε, τουλάχιστο έμμεσα, ισχυρισμούς για απάτη και/ή συνωμοσία για την παράκαμψη της νομοθεσίας ξένου κράτους. Με όλο το σεβασμό προς τον πρωτόδικο δικαστή δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε. Οι ισχυρισμοί για απάτη και συνωμοσία είχαν ήδη εισαχθεί από τους ίδιους τους εφεσίβλητους 1. Αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και στα τιμολόγια και τις υπερτιμολογήσεις τους και η προτεινόμενη τροποποίηση μόνο ως απάντηση σ' αυτούς τους ισχυρισμούς είναι εύλογο να χαρακτηριστεί. Θα μπορούσε ίσως να συζητηθεί αν η αντίκρουση τέτοιων ισχυρισμών της υπεράσπισης προϋπέθετε τροποποίηση της έκθεσης απαιτήσεως αλλά αυτό είναι ζήτημα διαφορετικό που δεν εγείρεται.

10

15

20

25

Η αναφορά από το πρωτόδικο Δικαστήριο στις δυσμενείς επιπτώσεις που θα υφίσταντο οι εφεσίβλητοι αν εγκρινόταν η τροποποίηση, δεν στηρίχτηκε σε κάποιες μορφής ειδικά στοιχεία που ενδεχομένως θα έδειχναν πως η δυνατότητα να υποβάλουν και τελικά να θεμελιώσουν την υπεράσπισή τους θα ήταν μεγαλύτερη αν οι συζητούμενοι νέοι, όπως θεωρήθηκαν, ισχυρισμοί προβάλλονταν εξ αρχής. Ήταν ουσιαστικά συμπέρασμα που εξάχθηκε ενόψει της αντίληψης που σχηματίστηκε ως προς τη φύση των τροποποιήσεων, σε συνδυασμό με τον παράγοντα του χρόνου που παρήλαθε. Η κατάληξη στην οποία αγόμεθα ενόψει των παρατηρήσεών μας ως προς τη φύση των τροποποιήσεων, αφαιρεί το υπόβαθρο και από το συμπέρασμα αυτό.

30

35

Ο παράγοντας χρόνος είναι σχετικός. Δεν είναι όμως εκ προοιμίου και απαραίτητα αποφασιστικής σημασίας. Το ίδιο ισχύει για τον κάθε ένα από τη σειρά των παραγόντων που η νομολογία καθιέρωσε ως διαδραματίζοντας ρόλο. Η διακριτική εξουσία του

40

Δικαστηρίου ασκείται αφού συνυπολογιστούν τα σχετικά στο πλαίσιο των ιδιαιτεροτήτων της κάθε υπόθεσης. Έτσι προσέγγισε το θέμα και το πρωτόδικο Δικαστήριο το οποίο, μαζί με τα άλλα, αναφέρθηκε και στη νομολογία ως προς τη δυνατότητα έγκρισης αίτησης για τροποποίηση ακόμα και μετά την έναρξη της δίκης. Ο χρόνος που παρήλθε δεν κρίθηκε ως αυτοτελής λόγος απόρριψης της αίτησης. Θεωρήθηκε ότι αποκτούσε σημασία κυρίως ενόψει της φύσης των τροποποιήσεων.

Το ιστορικό της αντιδικίας δικαιολογεί αυτή την προσέγγιση ως προς τη σημασία του χρόνου. Το λιγότερο που μπορεί να λεχθεί είναι ότι οι διάδικοι δεν επέδειξαν προσήλωση στις ταγμένες προθεσμίες και ότι κάθε άλλο παρά αισθάνθηκαν ότι η άπρακτη πάροδος τους θα επηρέαζε τις διεκδικήσεις τους. Δεν θα εισέλθουμε σε λεπτομέρειες ούτε θα επεκταθούμε σε συζήτηση ως προς το ποιός ευθύνεται για τη μια ή την άλλη παράλειψη. Οι θεσμοί, παράλληλα προς τον καθορισμό των προθεσμιών για τη κάθε ενέργεια του ενός διαδίκου, παρέχουν στον άλλο τα δικονομικά εφόδια προς εξαναγκασμό της τήρησής τους. Το κλητήριο ένταλμα καταχωρίστηκε στις 21 Δεκεμβρίου 1979, η έκθεση απαιτήσεως στις 22 Απριλίου 1983 και αφού μεσολάβησαν διάφορες αιτήσεις, η υπεράσπιση των εφεσιβλήτων 1 στις 9 Σεπτεμβρίου 1988 και του εφεσιβλήτου 2 στις 20 Δεκεμβρίου 1988. Όπως σημειώνει το πρωτόδικο Δικαστήριο, η αγωγή ορίστηκε για ακρόαση στις 13 Οκτωβρίου 1989 για να ακολουθήσει σειρά αναβολών μετά από αιτήσεις τότε των εφεσειόντων και τότε των εφεσιβλήτων. Καταχωρίστηκε στο τέλος, στις 3 Απριλίου 1990, αίτηση των εφεσιβλήτων 1 για διαγραφή της αγωγής επειδή η έκθεση της απαίτησης που καταχωρίστηκε περίπου επτά χρόνια προηγουμένως, δεν απεκάλυπτε, κατά τον ισχυρισμό τους, εύλογη βάση αγωγής.

Είναι χρήσιμο να δούμε από πιά κοντά εκείνη την αίτηση γιατί συνδέθηκε και με το ζήτημα της καλής πίστης των εφεσειόντων που θα μας απασχολήσει στη συνέχεια. Το πρωτόδικο Δικαστήριο έκρινε πως η αίτηση για τροποποίηση δεν είχε υποβληθεί καλόπιστα ενόψει της ασάφειας των λόγων που, κατά την ένορκη δήλωση που τη συνόδευε, την καθιστούσαν αναγκαία και γενικά ενόψει του τρόπου με τον οποίο εκείνοι οι λόγοι είχαν διατυπωθεί.

Είναι ορθό πως η ένορκη δήλωση που συνόδευσε την αίτηση για τροποποίηση παραπέμπει σε σειρά διαζευκτικών εξηγήσεων της μη συμπερίληψης των αναγκαίων, όπως θεωρήθηκαν, λεπτομερειών στην αρχική έκθεση απαιτήσεως και δεν μπορεί να διεκδικήσει σαφήνεια. Είναι όμως ένα θέμα η αποτυχία θεμελίωσης ορισμένου ισχυρισμού εξ αιτίας της ασάφειας ή γενικά της ανεπάρκειας της

μαρτυρίας που προσάγεται και άλλο το κίνητρο που εξωθεί στη διατύπωση του ισχυρισμού. Δεν θα λέγαμε πως τα δυο είναι οπωσδήποτε ασύνδετα αλλά δεν μπορούμε και να δεχθούμε πως η ασάφεια ή ο τρόπος της διατύπωσης, χωρίς άλλο, δείχνει κακοπιστία, ιδιαίτερα κάτω από τις συνθήκες της παρούσας υπόθεσης. Με την αίτησή τους στις 3 Απριλίου 1990 οι εφεσίβλητοι 1 ζήτησαν τη διαγραφή της εκθέσεως απαιτήσεως ουσιαστικά γιατί δεν περιείχε λεπτομέρειες, μεταξύ άλλων, ως προς τις ημερομηνίες παράδοσης των αγαθών, την περιγραφή τους, το ποσό γι' αυτά και ακόμα ως προς τον τρόπο υπολογισμού του διεκδικηθέντος υπολοίπου. Εκκρεμούσας της αίτησης εκείνης, οι εφεσεϊόντες εκδήλωσαν την πρόθεσή τους να καταχωρίσουν αίτηση για τροποποίηση και γι' αυτό το λόγο η ακρόαση της αναβλήθηκε. Κάτω από αυτές τις συνθήκες και στην απουσία οποιουδήποτε άλλου στοιχείου, δεν θα μπορούσε να λεχθεί ότι η αίτηση για τροποποίηση δεν υποβλήθηκε σε μια γνήσια προσπάθεια κάλυψης όσων εκλήφθηκαν ως ελλείψεις της εκθέσεως απαιτήσεως και ότι δεν υποβλήθηκε καλόπιστα.

Με βάση τα πιο πάνω, αναπόφευκτα θα πρέπει να παραμεριστεί η πρωτόδικη απόφαση στο βαθμό που στηρίχθηκε στα ανατρεπόμενα δεδομένα.

Οι εφεσεϊόντες επεδίωξαν να συμπεριλάβουν στην έκθεση απαιτήσεως και αξίωση για δήλωση του Δικαστηρίου ότι δικαιούνται, σύμφωνα με τον Κυπριακό Νόμο, να καταχωρίσουν την αγωγή τους ως μη παραγραφείσα. Αυτό, ενόψει νομικής συμβουλής σύμφωνα με την οποία για να μπορέσει να εκτελεστεί η απόφαση που ενδεχομένως θα εξασφαλίσουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και/ή Αγγλία όπου οι εφεσίβλητοι 1 διατηρούν περιουσία, πρέπει να αποφασιστεί ρητά κατά πόσο η αγωγή παραγράφηκε ή όχι. Το πρωτόδικο Δικαστήριο χαρακτήρισε ως σχήμα οξύμωρο την επιζήτηση τέτοιας δήλωσης και απέρριψε το αίτημα. Σημείωσε πως θα μπορούσε να εξεταστεί τέτοιο θέμα εφόσον εγείρονταν με την υπεράσπιση των εφεσιβλήτων. Το παράπονο των εφεσεϊόντων συνίσταται στο ότι το πρωτόδικο Δικαστήριο απεφάσισε την ουσία του θέματος ενώ εκείνο που εγείρονταν ενώπιόν του ήταν απλώς η συμπερίληψη της θεραπείας στην έκθεση αιτιώσεως. Μας παρέπεμψαν στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου προς έκδοση αποφάσεων αναγνωριστικών δικαιώματος (βλ. άρθρο 41 του περι Δικαστηρίων Νόμου του 1960 (N. 14/60) και Δ. 27 θ. 4 των Θεσμών περί Πολιτικής Δικονομίας) και στα γενικά ως προς την ανάσκηψη της ανάλογης εξουσίας από τα αγγλικά Δικαστήρια. (βλ. Δ. 15 θ. 16 *White Book 1973, Zamir. The Declaratory Judgment 1962* σελ. 119 και 120. βλ. επίσης *Halsbury's Laws of England* 4η έκδοση, Τόμος 1, σελ. 171 παράγραφος 185 κ. επ.)

Από το συνδυασμό του περί Αναστολής της Παραγραφής Νόμου του 1964 (Ν. 57/64) και του περί Αναστολής της Παραγραφής (Τροποποιητικού) Νόμου του 1982 (Ν. 36/82) είναι σαφές ότι δεν υπολογίζεται στο χρόνο παραγραφής η “περίοδος αναστολής” που αρχίζει από τις 21 Δεκεμβρίου 1963 και διαρκεί εφόσον εξακολουθεί να υφίσταται “η έκρυθμη κατάσταση”, δηλαδή, η συνεπεία της τουρκικής εισβολής δημιουργηθείσα κατάσταση. Σημειώνεται ότι ο περί Παραγραφής (Προσωρινές Διατάξεις) Νόμος του 1990 (Ν. 217/90) προβαίνει σε διαφορετική ρύθμιση μόνο ως προς ορισμένες αγωγές για αποζημιώσεις λόγω αμέλειας. Ανεξάρτητα από αυτό, η ενδεχόμενη έκδοση απόφασης υπέρ των εφεσείοντων θα εξυπακούει υποχρεωτικά κατά νόμο δυνατότητα επίλυσης της ουσίας των διαφορών των διαδίκων και, οπωσδήποτε, αναγνώριση ζωντανού αγωγίμου δικαιώματος, δηλαδή, μη παραγεγραμμένου. Επιζητήθηκε η παρέμβαση του Δικαστηρίου για εισαγωγή στην έκθεση απαιτήσεως του αυτονόητου. Το Δικαστήριο έκρινε την προσθήκη αχρείαστη και άσκησε τη διακριτική του εξουσία αρνητικά. Τέτοια τροποποίηση δεν θα ήταν συντελεστική προς την κατεύθυνση της επίλυσης των πραγματικώς αμφισβητούμενων θεμάτων, (Βλ. Δ. 25 θ. 1 των Θεσμών Περί Πολιτικής Δικονομίας) και δεν έχουμε ικανοποιηθεί ότι συντρέχει λόγος για δική μας παρέμβαση. Ως προς αυτό το ζήτημα η έφεση πρέπει να απορριφθεί.

Τελικά, η πρωτόδικη απόφαση, με την εξαίρεση του μέρους της που αναφέρεται στην αναγνωριστική δήλωση, παραμερίζεται και αντικαθίσταται με απόφαση εγκριτική της αίτησης για τροποποίηση. Τροποποιημένη έκθεση απαιτήσεως μπορεί να καταχωριστεί εντός δέκα ημερών. Όσα έξοδα θα χαθούν λόγω της τροποποίησης, θα τα επιβαρυνθούν οι εφεσείοντες. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, παρά την απόρριψη της αίτησης, δεν επιδίκασε έξοδα. Δεν έχει γίνει αναφορά στο θέμα και θα αποφύγουμε να διαταράξουμε εκείνο το μέρος της απόφασης. Τα έξοδα της έφεσης επιδικάζονται υπέρ των εφεσείοντων.

Η έφεση επιτρέπεται με έξοδα.